

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA
DISCRIMINĂRII**
Autoritate de stat autonomă

HOTĂRÂREA Nr. 146
din 27.02. 2008

Dosar nr: 577/2007

Petiția nr: 10.432 din data de 21.09.2007.

I .Petent: C C cu domiciliul ales în

II.2. Numele și reședința reclamatului

R N , primarul orașului Pașcani, cu sediul în

Obiect:

Afirmații cu caracter discriminator la adresa cetățenilor de etnie roma.

III. Procedura de citare.

Prin emiterea citației cu nr.14. 691 și 14.734 din data de 07 11 2007, pentru data de 22.11.2007, au fost îndeplinite cerințele legale.

IV. Susținerile părților

- A. Petentul, C C , sesizează consiliul cu privire la următoarele aspecte:
1. Doamna M P , directorul Casei de Cultură din municipiul Pașcani a cerut consilierilor locali și primarului N R să aprobe o sumă de bani din fondurile municipalității pentru repararea acoperișului Casei de Cultură , pentru a nu ploua în timpul unor manifestări culturale ce urmau să aibe loc.
 2. Autoritățile solicitate nu au pus la dispoziția Casei de Cultură banii solicitați, dar, în schimb, au permis ca manifestările organizate să se desfășoare în holul noului sediu al primăriei.
 3. Primarul, domnul N R , a cerut ca persoanele de etnie roma să nu aibe acces la actul cultural respectiv, pentru că aceștia distrug și murdăresc sala. Textul înregistrat este: "Să nu-mi aduci toții țigani aici. Vă spun eu care e treaba, eu nu vreau să distrugem aici doamnă, să organizăm ceva organizat , nu activități ca la Casa de Cultură, cu semințe și ci fotbal. A, că au venit și ăștia."

B.Primăria municipiului Pașcani, prin adresa nr.14.444/06.11.2007, a precizat în punctul său de vedere:

1. În ședința extraordinară de Consiliu local din data de 19.09.2007, în urma discuției dintre primar și directoarea Casei de cultură, a fost promis ajutor și sprijin în desfășurarea activităților ce se vor desfășura cu prilejul manifestărilor „Zilele Mihail Sadoveanu”.

2. Cu acest prilej, primarul localității, domnul N R a precizat că dorește ca activitățile ce se vor desfășura să fie bine organizate și supravegheate, pentru ca locația oferită să nu fie devastată de acțiunea unor persoane rău intenționate, care s-au manifestat și cu alte ocazii.

3. Termenul de „țigani” nu a fost utilizat cu sensul de atac la adresa persoanelor de etnie roma, ci a avut în vedere comportamentul huliganic al anumitor persoane care, nu o dată, a fost asociat cu comportamentul țiganilor.

4. În calitate de primar al municipiului Pașcani, dl. N R a avut o atitudine mai mult decât binevoitoare față de persoanele de etnie roma, care au beneficiat de prevederile referitoare la ajutorul social, alocație de sprijin sau complementară, mulți fiind angajați în cadrul primăriei.

5. Gestul imputat, deși este regretabil, nu reprezintă în fapt decât atacuri promovate de petent care a dorit să-i aducă un prejudiciu de imagine.

6. În ultimul timp a fost ținta unor atacuri din partea unor persoane rău intenționate și care au vizat aspecte neesențiale din viața și activitatea sa.

V. În drept.

Având în vedere:

1. prevederile art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului potrivit căruia: „*Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o*

protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.”

2. art. 2 alin. 1 din O.G.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, forma republicată, constituie discriminare “**orice deosebire, excludere, restricție sau preferință**, pe bază de rasă, naționalitate, **etnie**, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Alin. 4 prevede că „**orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale**”.

Și **art.15** din același act normativ prevede “constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice **comportament manifestat în public**, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de

intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei **comunități** și legat de **apartenența** acestora la o anumită rasă, naționalitate, **etnie**, religie, **categorie socială** sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

O faptă poate fi calificată ca fiind faptă de discriminare dacă îndeplinește cumulativ mai multe condiții:

- Existența un tratament diferențiat manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință (existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile)
- Existența un criteriu de discriminare potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: *rasă, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, handicap, boala cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu.*
- Tratatamentul diferențiat să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege;
- Tratatamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

Sub acest aspect, raportându-ne la definiția prevăzută de art.2, alin.4 din O.G. nr.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, constatăm că elementul material al faptei constă, în speță, în activitatea exterioară de săvârșire care se realizează sub forma unei acțiuni prin exprimare verbală. Se reține astfel un comportament activ, concretizat în afirmații care au un conținut bazat pe asocieri etnice în strânsă legătură cu un comportament reprobabil, care luate împreună, în general, denotă o stare față de care oamenii manifestă dispreț sau dezaprobare. Fapta reclamatului prin efectele pe care le generează supune unui tratament injust, degradant persoanele aparținând comunității roma.

Afirmația “Să nu-mi aduci toții țiganii aici”, prin ea însăși este ofensatoare și aduce atingere demnității, având efect de a umili, constituind o apreciere jignitoare strâns legată de o percepție stereotipă asociată unei etnii, în speță etniei roma, similar unor percepții subiective generalizate cu caracter discriminatoriu, de tipul celor cu care etnia romă este asociată, spre exemplu: romii (țiganii) sunt “imputiți, jegosi, nespălați, hoți” etc.

În ceea ce privește sensul afirmației, per se, nu poate fi reținută o conotație pozitivă sau cel puțin neutră, afirmațiile fiind negative prin însăși utilizarea lor și prin asociere cu apartenența la etnia roma. Aceste alături asociate termenului de “țigan”, prin comportamentul activ manifestat sub formă de expresie verbală are la bază etnia și are ca efect atingerea demnității, drept garantat de lege, prin art. 1 al O.G. nr.137/2000, republicată: „În România, stat de drept, democratic și social, **demnitatea omului**, (...), libera dezvoltare a personalității umane **reprezintă valori supreme și sunt garantate lege**”.

Din acest punct de vedere se întrunește elementul de defavorizare nejustificată, de supunere unui tratament injust al persoanelor față de care s-au făcut declarațiile respective, comunitatea de etnie roma .

În ceea ce privește efectul public creat, Colegiul director reține că impactul afirmațiilor s-a realizat prin însăși modalitatea în care s-au desfășurat evenimentele

și anume în plenul ședinței de consiliu și la care au fost martori mai multe persoane.

Colegiul director reține culpa reclamatului de a supune unui tratament injust și degradant persoanele aparținând minorității roma, prin asocierea cuvintelor jignitoare și conotația discriminatoare a acestora.

De asemenea, este important să precizăm și rezultatele sondajelor de opinie din România, cu privire la raportarea populației majoritare la persoanele aparținând minorității roma. Astfel, 82% dintre cei intervievați consideră că romii sunt infractori, 70,7% apreciază că romii ar trebui să fie separați de ceilalți cetățeni, 41,1% nu ar accepta vecini romi, 62,7% consideră că romii nu ar trebui lăsați să călătorească în străinătate și 48,6% sunt de părere că creșterea populației roma ar trebui limitată.

Colegiul Director se raportează și la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când **se induc distincții între situații analoge și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „**trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoge sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccheri and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 para.91)

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicata, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de

lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

Reținând în acest sens definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 trebuie constatată o deosebire, excludere, restricție sau preferință. Sub aspectul circumstanței concretizate într-un tratament diferit, care întrunește elementul constitutiv al art.2 alin.1, generic deosebire, restricție, excludere, preferință, și care față de obiectul dedus soluționării trebuie să fie materializat, Colegiul Director reține din înscrisurile depuse la dosar că, în speță, sunt declarații de martor care confirmă afirmațiile petentului .

Având în vedere motivele expuse mai sus, Colegiul Director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive prevăzute de art. 2 alin.4 din O.G. nr.137/2000.

Colegiul Director apreciază că, în cauză, sunt elemente care să probeze comportamentul discriminatoriu al domnului N R. , primar al municipiului Pașcani.

Pornind de la circumstanțele în care s-au derulat evenimentele, repetabilitate, cuvinte și expresii cu caracter peiorativ precum și faptul că domnul N R și-a exprimat regretul față de termenii utilizați, colegiul se va orienta asupra sancțiunii cu avertisment a făptuitorului.

Având în vedere considerentele reținute de Colegiul Director, în temeiul art. 20 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Afirmanțiile: "Să nu-mi aduci toții țiganii aici. Vă spun eu care e treaba, eu nu vreau să distrugem aici doamnă, să organizăm ceva organizat, nu activități ca la Casa de Cultură, cu semințe și ci fotbal. A, că au venit și ăștia", utilizate de către domnul N R, primar al municipiului Pașcani au caracter discriminatoriu conform art. 2 ali. 1,4 și 5, coroborat cu art. 15 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.
2. Aplică sancțiunea contravențională "avertisment" domnului N R primar al municipiului Pașcani.
3. Prezenta hotărâre se va comunica în termen legal părților.

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța competentă și în termenul legal, potrivit Legii nr.554/2004 privind contenciosul administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC

COMSA CORINA NICOLETA

DEZIDERIU GERGELY

HALLER ISTVAN

IONIȚĂ GHEORGHE

PANFILE ANAMARIA

TRUINEA ROXANA PAULA

Data redactării 04. 03. 2008

